

Toelichting e-contracten

30.06.2004

Toepasselijkheid Europese Richtlijnen

Het doel van de Richtlijn elektronische handel (2000/31/EG) is het wegnemen en voorkomen van nationale bezwaren voor de diensten van de informatiemaatschappij. Verder wordt het vrije verkeer van diensten en met name de elektronische handel tussen lidstaten gewaarborgd en het goed functioneren van de interne markt verzekerd. De richtlijn ziet zowel op de overeenkomst langs elektronische weg gesloten door twee Nederlanders als de langs elektronische weg gesloten overeenkomsten tussen een Nederlander en iemand binnen de Europese Unie. De Aanpassingswet Richtlijn inzake elektronische handel is op 30 juni 2004 in werking getreden.

De Richtlijn verkoop op afstand (1997/7/EG) verplicht de leverancier tot het verstrekken van informatie en bedenktijden en de daaraan gekoppelde rechten tot beëindiging van de overeenkomst voor de consument. De Nederlandse Aanpassingswet aan de Richtlijn verkoop op afstand is op 1 februari 2001 in werking getreden.

De Richtlijn elektronische handtekeningen (1999/93/EG) bevordert de rechtszekerheid met betrekking tot de juridische status van de elektronische handtekening. De Nederlandse Aanpassingswet aan de Richtlijn elektronische handtekeningen is op 21 mei 2003 in werking getreden.

De wetwijzigingen die deze richtlijnen hebben opgeleverd worden in onderstaande hoofdstukken behandeld.

Diensten van de informatiemaatschappij

In artikel 3:15d lid 3 BW is neergelegd wat moet worden verstaan onder een dienst van de informatiemaatschappij: elke dienst die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van de afnemer van de dienst wordt verricht zonder dat partijen gelijktijdig op dezelfde plaats aanwezig zijn.

Het element "tegen vergoeding" wordt ruim uitgelegd. Naast diensten waarbij online overeenkomsten worden gesloten, vallen hier ook activiteiten onder als het gratis aanbieden van online informatie of het ter beschikking stellen van zoekfaciliteiten op het internet, indien het gaat om activiteiten waarvoor doorgaans wel wordt betaald of die anderszins een zekere waarde in het economisch verkeer vertegenwoordigen.

Aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij moeten de volgende gegevens gemakkelijk, rechtstreeks en permanent toegankelijk voor degenen die gebruik maken van deze diensdienst, in het bijzonder om informatie te verkrijgen of toegankelijk te maken (3:15d lid 1 BW):

- a. zijn identiteit en adres van vestiging;
- b. gegevens die een snel contact en een rechtstreekse en effectieve communicatie met hem mogelijk maken, met inbegrip van zijn elektronische postadres;
- c. voor zover hij in een handelsregister of een vergelijkbaar openbaar register is ingeschreven: het register waar hij is ingeschreven en zijn inschrijvingsnummer, of een vergelijkbaar middel ter identificatie in dat register;
- d. voor zover een activiteit aan een vergunningsstelsel is onderworpen: de gegevens over de bevoegde toezichthoudende autoriteit;
- e. voor zover hij een gereguleerd beroep uitoefent: 1) de beroepsvereniging of -organisatie waarbij hij is ingeschreven, 2) de beroepstitel en de lidstaat van de Europese Unie of andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte waar die is toegekend, 3) een verwijzing naar de beroepsregels die in Nederland van toepassing zijn en de wijze van toegang daartoe;
- f. voor zover hij een aan de BTW onderworpen activiteit uitoefent: het btw-identificatienummer zoals bedoeld in artikel 2a, eerste lid, onder g, van de Wet op de Omzetbelasting 1968.

Verder moet hij de aanduidingen van prijzen in een dienst van de informatiemaatschappij duidelijk en ondubbelzinnig aangeven, met de uitdrukkelijke vermelding of, en zo mogelijk welke, belasting en leveringskosten daarbij inbegrepen zijn.

Aanbod en aanvaarding

Een overeenkomst komt volgens artikel 6:217 BW tot stand door een aanbod en de aanvaarding daarvan. Het aanbod en de aanvaarding kunnen ook op elektronische wijze tot stand komen. Het tijdstip waarop een overeenkomst tot stand komt is het moment waarop de verklaring van aanvaarding de aanbieder bereikt.

Bij een elektronische overeenkomst is er echter een extra handeling noodzakelijk: de ontvangstbevestiging. In verband met de aard van het elektronisch rechtsverkeer en de noodzaak van voldoende duidelijkheid voor partijen bepaalt artikel 6:227c dat de ontvangst van de verklaringen steeds moet worden bevestigd. Als de ontvangst van een aanbod niet of niet tijdig wordt bevestigd geldt dit als een verwerping daarvan. En zolang de ontvangst van een aanvaardig niet is bevestigd, kan de wederpartij de overeenkomst ontbinden.

Een ontvangstbevestiging wordt geacht te zijn ontvangen wanneer deze toegankelijk zijn voor de partijen tot wie zij zijn gericht. Dit betekent dat een e-mailbericht bijvoorbeeld als ontvangen moet worden beschouwd zodra het in de mailbox van de ontvanger is beland (de ontvanger hoeft de e-mail dus niet te hebben geopend).

Verder bepaalt artikel 6:227c nog dat degene die een dienst van de informatiemaatschappij verleent, de wederpartij passende, doeltreffende en toegankelijke middelen ter beschikking moet stellen waarmee de wederpartij voor de aanvaarding van de overeenkomst van door hem niet gewilde handelingen op de hoogte kan geraken en waarmee hij deze kan herstellen.

Vereisten voor totstandkoming elektronische overeenkomst

In het artikel 6:227b BW worden eisen gesteld aan het totstandkomen van elektronische overeenkomsten.

Voordat een overeenkomst langs elektronische weg tot stand komt moet degene die een dienst van de informatiemaatschappij verleent de wederpartij ten minste op duidelijke, begrijpelijke en ondubbelzinnige wijze informatie verstrekken over:

- a. de wijze waarop de overeenkomst tot stand zal komen en in het bijzonder welke handelingen daarvoor nodig zijn;
- b. het al dan niet archiveren van de overeenkomst nadat deze tot stand zal zijn gekomen, alsmede, indien de overeenkomst wordt gearhiveerd, op welke wijze deze voor de wederpartij te raadplegen zal zijn;
- c. de wijze waarop de wederpartij van door hem niet gewilde handelingen op de hoogte kan geraken, alsmede de wijze waarop hij deze kan herstellen voordat de overeenkomst tot stand komt;
- d. de talen waarin de overeenkomst kan worden gesloten;
- e. de gedragscodes waaraan hij zich heeft onderworpen en de wijze waarop deze gedragscodes voor de wederpartij langs elektronische weg te raadplegen zijn.

De dienstverlener moet voor of bij het sluiten van de overeenkomst de voorwaarden daarvan, niet zijnde algemene voorwaarden, op zodanige wijze aan de wederpartij ter beschikking stellen, dat deze door hem kunnen worden opgeslagen zodat deze voor hem toegankelijk zijn ten behoeve van latere kennisneming. Gedurende de tijd dat dit niet is gebeurd kan de wederpartij de overeenkomst ontbinden. Dit kan ook indien de dienstverlener de informatie, zoals bedoeld onder b en e niet heeft verstrekt. Een overeenkomst die tot stand is gekomen onder invloed van het niet naleven door de dienstverlener van zijn onder a, c of d, genoemde verplichtingen, is vernietigbaar.

Bovenstaande is overigens niet van toepassing op overeenkomsten die uitsluitend door middel van de uitwisseling van elektronische post of een soortgelijke vorm van individuele communicatie tot stand zijn gekomen. Ook tussen partijen die handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf kan van de bepalingen a t/m e worden afgeweken.

In de wet verkoop op afstand worden ook een aantal eisen aan een elektronische overeenkomst gesteld. Deze zijn van toepassing bij de consumentenkoop op afstand en -behoudens uitzondering in artikel 7:46i BW)- de overeenkomst op afstand tot het verrichten van diensten. Gedeeltelijk overlappen de wet verkoop op afstand en de aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel (waaruit het artikel 6:227b BW voortkomt) elkaar.

In artikel 7:46c BW worden de volgende eisen gesteld aan een koop op afstand:

Tijdig voordat de koop op afstand wordt gesloten, moeten aan de wederpartij met alle aan de gebruikte techniek voor communicatie op afstand aangepaste middelen en op duidelijke en begrijpelijke wijze, de volgende gegevens worden verstrekt, waarvan het commerciële oogmerk ondubbelzinnig moet blijken:

- a. de identiteit en, indien de koop op afstand verplicht tot vooruitbetaling van de prijs of een gedeelte daarvan, het adres van de verkoper;

- b. de belangrijkste kenmerken van de zaak;
- c. de prijs, met inbegrip van alle belastingen, van de zaak;
- d. voor zover van toepassing: de kosten van aflevering;
- e. de wijze van betaling, aflevering of uitvoering van de koop op afstand;
- f. het al dan niet van toepassing zijn van de mogelijkheid van ontbinding overeenkomstig de artikelen 46d lid 1 en 46e;
- g. indien de kosten van het gebruik van de techniek voor communicatie op afstand worden berekend op een andere grondslag dan het basistarief: de hoogte van het geldende tarief;
- h. de termijn voor de aanvaarding van het aanbod, dan wel de termijn voor het gestand doen van de prijs;
- i. voor zover van toepassing, in geval van een koop op afstand die strekt tot voortdurende of periodieke aflevering van zaken: de minimale duur van de overeenkomst.

Tijdig bij de nakoming van de koop op afstand en, voor zover het niet aan derden af te leveren zaken betreft, uiterlijk bij de aflevering, moeten aan de koper op duidelijke en begrijpelijke wijze schriftelijk of, voor zover het de in de onderdelen a en c-e bedoelde gegevens betreft, op een andere te zijner beschikking staande en voor hem toegankelijke duurzame gegevensdrager, de volgende gegevens worden verstrekt, behoudens voor zover zulks reeds is geschied voordat de koop op afstand werd gesloten:

- a. de gegevens, bedoeld in de onderdelen a-f van lid 1;
- b. de vereisten voor de gebruikmaking van het recht tot ontbinding overeenkomstig de artikelen 46d lid 1 en 46e lid 2;
- c. het bezoekadres van de vestiging van de verkoper waar de koper een klacht kan indienen;
- d. voor zover van toepassing: gegevens omtrent de garantie en omtrent in het kader van de koop op afstand aangeboden diensten;
- e. indien de koop op afstand een duur heeft van meer dan een jaar dan wel een onbepaalde duur: de vereisten voor opzegging van de overeenkomst.

Gedurende zeven werkdagen na de ontvangst van de zaak heeft de koper het recht de koop op afstand zonder opgave van redenen te ontbinden. Indien niet is voldaan aan alle in artikel 46c lid 2 gestelde eisen, bedraagt deze termijn drie maanden.

Schriftelijkheidsvereiste

Voor enkele overeenkomsten kent de wet een schriftelijkheidsvereiste. Wanneer dit het geval is biedt het artikel 6:227a BW uitkomst. Indien uit de wet voortvloeit dat een overeenkomst slechts in schriftelijke vorm geldig of onaantastbaar tot stand komt, is aan deze eis tevens voldaan indien de overeenkomst langs elektronische weg is totstandgekomen en

- a. raadpleegbaar door partijen is;
- b. de authenticiteit van de overeenkomst in voldoende mate gewaarborgd is;
- c. het moment van totstandkoming van de overeenkomst met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld; en
- d. de identiteit van de partijen met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld.

Er worden hierop nog wel enkele uitzonderingen gemaakt met betrekking tot onroerende zaken, familierecht, erfrecht, verstrekking van persoonlijke en zakelijke zekerheden en overeenkomsten waarvoor de wet een tussenkomst van een rechter, overheidsorgaan of beroepsbeoefenaar die een publieke taak uitoefent voorschrijft.

Algemene voorwaarden

In artikel 6:231 BW is met betrekking tot algemene voorwaarden het woord “schriftelijk” vervallen en daarom gelden de artikelen 6:231 t/m 6:247 BW ook voor algemene voorwaarden in elektronische vorm.

Dit betekent dat ingevolge artikel 6:233 sub b BW, de gebruiker van de algemene voorwaarden de wederpartij een redelijke mogelijkheid moet bieden om van die voorwaarden kennis te nemen. Dit wordt verder uitgewerkt in artikel 6:234 BW.

Artikel 6:234 lid 1 sub c BW ziet op elektronische overeenkomsten. De algemene voorwaarden kunnen voor of bij het sluiten van de overeenkomst aan de wederpartij langs elektronische weg ter beschikking worden gesteld. Dit moet wel op een zodanige wijze dat de algemene voorwaarden kunnen worden opgeslagen en voor de wederpartij toegankelijk zijn ten behoeve van latere kennisneming. Indien dit redelijkerwijs niet mogelijk is, dan kan de gebruiker van de algemene voorwaarden voor de totstandkoming van de overeenkomst aan de wederpartij bekend maken waar kennisgenomen kan worden van de voorwaarden langs elektronische weg. Ook kan de gebruiker van de algemene voorwaarden aan de wederpartij maken dat de algemene voorwaarden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze zullen worden toegezonden.

De elektronische handtekening

Een voorwaarden uit artikel 6:227a BW (zie kopje "Schriftelijkheidsvereiste") is het met voldoende zekerheid kunnen vaststellen van de identiteit van partijen op het moment dat de overeenkomst langs elektronische weg wordt gesloten. Een manier om daaraan te voldoen is de overeenkomst te voorzien van een elektronische handtekening. Zie voor meer uitleg over de elektronische handtekening het dossier "De elektronische handtekening".

COPYRIGHT:

All rights reserved, see: <http://www.ejure.nl/copyright.html>